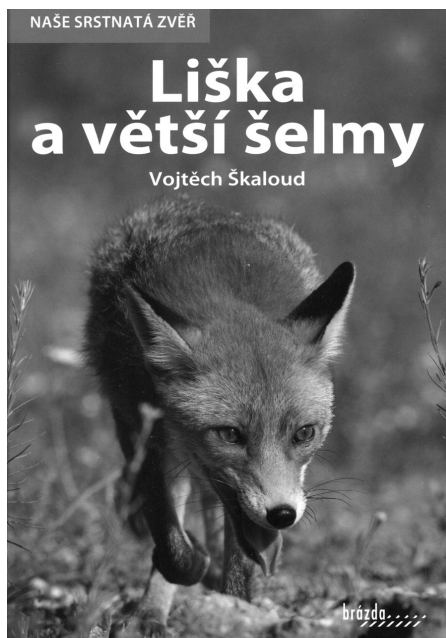

Text (převážně popisného charakteru) je zpracován zevrubně a vychází z novějších poznatků, což dokládá i poměrně obsáhlý výčet literatury. U některých druhů a témat se autor rozepisuje do značných podrobností (např. životní projevy medvědů jsou probrány téměř na čtyřech stránkách). V naší myslivecké literatuře, která často pracuje s poznatky opakovaně přebíranými po desetiletí, je tedy tato kniha vítanou novinkou a pomůže široké myslivecké veřejnosti nahlédnout mnohem hlouběji do života zmíněných druhů, než bylo dosud obvyklé. V mnoha případech se takto detailní popis biologických, ekologických a etologických záležitostí jednotlivých druhů objevuje v češtině asi poprvé. Sympatické také je, že autor příliš nevyužívá (samoúčelnou) mysliveckou terminologii, takže publikace bude přístupná i ostatním zájemcům o přírodu. Naopak lze litovat, že autor (či nakladatelství) zvolil převážně popisnou formu s minimálním počtem grafických prvků (několik pérovek lebek a tabulek), přitom takřka každá z podkapitol nabízí bezpočet možností pro různé grafy, schémata a nákresy (složení potravy, rytmus aktivity, věková struktura populací, tvar domovských okrsků, etologické

projevy apod.), které by učinily text přehlednější a přístupnější. Obdobně zcela chybějí mapy ilustrující současné či původní rozšíření druhů u nás. Ostatně úda-

je týkající se přímo populací žijících na našem území jsou v textu bohužel spíše záležitostmi okrajovou (např. u lišky postrádám informace o zajímavém vývoji úlovků, problematice vztekliny apod.) či dokonce zastaralou (např. šakal ještě není zahrnut do naší fauny, ačkoli ve skutečnosti byl potvrzen už v r. 2006). Kniže by jistě prospělo i zařazení stručných informací o problematice ochrany ohrožených druhů.

Přes uvedené poznámky, které by mohl autor snad zúročit v dalších částech edice, je třeba považovat publikaci *Liška a větší šelmy* za významné obohacení naší myslivecké a přírodovědné literatury. Naznačuje cestu, kterou by se mohla (měla) myslivecká popularizace a výchova do budoucna ubírat – neizolovat se ve „vlastním světě“, ale vzít na vědomí širší ekologické spojitosti, ku prospěchu svému i přírody využívat nejnovější poznatky výzkumu a brát management lovné zvěře jako součást celého trendu péče o přírodu. Bylo by příjemným příslibem, kdyby tato publikace byla náznakem takové změny.

**Brázda, s. r. o., Praha 2009, 264 str.
Cena 289 Kč**

Jiří Gaisler

RECENZE

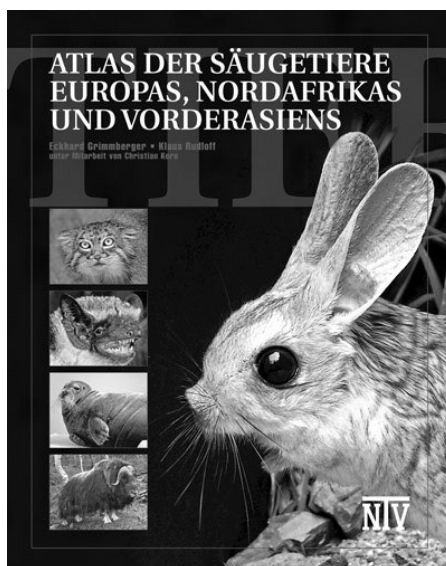
Eckhard Grimmerberger, Klaus Rudloff, Christian Kern: Atlas der Säugetiere Europas, Nordafrikas und Vorderasiens

Recenze cizojazyčných knih nebývají v Živě časté, obzvláště ne recenze knih napsaných německy. Přesto si dovoluji nabídnout krátkou informaci o zcela nevšední publikaci, jejímž iniciátorem a hlavním autorem je německý psychiatr E. Grimmerberger, známý jako dlouholetý badatel o životě netopýrů a vynikající fotograf savců.

Atlas zaujme především svou obrazovou částí, kterou tvoří 1 094 fotografií a 437 mapek, obojí v barvách. Fotografie savců a jejich životního prostředí poskytlo více než 150 autorů (z toho 11 Čechů), což umožnilo shromáždit snímky všech 434 savčích druhů známých v době přípravy atlasu z území Evropy, severní Afriky a Přední Asie včetně některých ostrovů v Atlantiku a všech ostrovů ve Středomořní moři. V tom je kniha unikátní, i když některé málo známé druhy, např. hraboš kavkazský (*Chionomys gud*), pískomil *Dipodillus zakariai*, myšice *Apodemus hyrcanius* nebo netopýr *Myotis nipalensis* jsou doloženy fotografiemi muzejních preparátů. Výskyt všech druhů, včetně endemitů známých jen z jedné nebo několika málo lokalit, je znázorněn na mapkách. Převážná většina snímků má vysokou technickou úroveň, zároveň přesně informují o vzhledu příslušných druhů nebo částí jejich těl (srsti, tlapek, lebek apod.). Některé fotografie ukazují určité typy chování anebo prostředí, kde dotyční savci

žijí. Snímky nejsou tedy pouze dekorativní, ale plně funkční. Uspořádání fotografií a mapek je zároveň velmi působivé.

Bylo by omylem domnívat se, že recenzovaný atlas je pouze sbírkou obrazů zvířat a mapek jejich výskytu. Neméně důležité jsou texty, které podávají hutnou formou obecné informace o savcích, o jejich ochraně a vzhledu (včetně zjišťování základních rozměrů) a dílčí informace o rádech, čeledích a druzích zastoupených na území, o němž kniha pojednává. U kaž-

dého druhu najdeme jeho německý, vědecký, anglický, francouzský, ruský a španělský název, popis, rozšíření, prostředí a způsob života, stupeň ohrožení a seznam základních pramenů, z nichž autoři vycházeli. Knihu uzavírá 23 stran citací literatury a 19 stran rejstříku německých a vědeckých jmen.

V recenzovaném atlase jsem nenašel zásadní odborné nedostatky, pouze několik menších formálních chyb. Jako příklad je možno jmenovat matoucí texty ke dvěma fotografiím hraboše sněžného (*Chionomys nivalis*) na str. 99. U obou snímků je za názvem druhu napsáno Tschechien (Česko). Hraboš sněžný se ale v naší přírodě nevyskytuje, snad byl fotografován v zajetí, ale tato informace chybí. Neznalého čtenáře to může zmýlit, zvláště když v popisu rozšíření nejsou vyjmenovány horské systémy, kde druh žije a na mapce je slovenský areál vyznačen nepřesně, jako kdyby sahal do Beskyd. Jiná situace je u některých málo známých druhů, kde jsou informace o rozšíření a způsobu života neúplné nebo chybějí. Na takové případy autoři vždy pečlivě upozorňují.

Knihu Grimmerbergera, Rudloff a Kerna lze doporučit všem zájemcům o poznání savců Evropy a přilehlých oblastí. Je použitelná i pro čtenáře, kteří neovládají němčinu, protože u všech fotografií a většiny mapek (kromě dvou v úvodní části) jsou uvedeny nezkrácené vědecké názvy druhů, případně i poddruhů. Způsoby měření těl různých skupin savců jsou vysvětleny na fotografiích v úvodní části knihy a údaje o tělesných rozměrech a váze jednotlivých druhů lze snadno dešifrovat podle použitých zkratk. Knihu lze objednat na adrese www.ms-verlag.de.

**Natur und Tier – Verlag GmbH,
Münster 2009, 496 str.
Cena 98 Eur**